

בעזרת השם יתברך

מאמרי

כבוד אב ואם

מלוקמים מספר

הזהר הקדוש

מהתנא האלקי

רבי שמעון בר יוחאי ז"ע

עם הפירוש הנפלא

מתוק מדבש

מאת הגה"ק המקובל רבי דניאל פריש זצוקל"ה

מופץ בעשרות אלפי עותקים - הילולת בעל
מתוק מדבש זצוק"ל - י"ד שבט תשפ"ד

גְּלוּי הָאוֹר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד

שערי הזוהר פתוחים לפני כל אחד להתעלות ולזכות למתיקות אורו של הרשב"י בלימוד והבנת ספר הזוהר הקדוש

ב"ה זכה דורנו שכל אחד ואחד יכול לזכות לקדושת וסוגלת לימוד ספר הזוהר הקדוש מתוך הבנה ובהירות על ידי החיבור הנפלא והנדיר 'מתוק מדבש' שבזכותה עשרות אלפים מישראל מתעלים ומתענגים בלימוד והבנת הזוהר הקדוש.

סגולת הלימוד בזוהר הקדוש גדולה היא עד למאוד כפי שכתב הרשב"י שבזכותה יצאו מן הגלות ברחמים - 'פְּדָא יַפְקֹן מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי' הוסיפו גאוני וצדיקי קמאי ז"ע בהתבטאויות מופלגות ברום מעלת לימוד זה המקדשת ומטהרת את הלב והנפש ומכניעה את היצר הרע והקליפות, וסגולותיו ברוחניות ובגשמיות להשפיע על הלומד דבר ישועה ורחמים בכל ענייניו.

בכך אף התקיימה חזון הקודש של הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע כפי שמובא בספר 'דמשק אליעזר' להרה"ק מקומרנא זי"ע 'שרצונו הטוב היה שיהיה איש אחד בעולם שיפרש דברי הזוהר הקדוש על פי פשט פשוט. בכל מקום שיכול לפרשו על פי פשט' בכדי שכל אחד ואחד יוכל ללמוד בו.

בעת לקראת יומא דהילולא של המחבר מורינו בעל המתוק מדבש זצוק"ל, כשהשערים פתוחים יכול כל אחד ואחד להצטרף ולזכות לגילוי האור הנערב - אורו הבהיר של רבי שמעון בר יוחאי זי"ע"א על ידי הלימוד בספר הזוהר הקדוש עם הפירוש הנעלה מתוק מדבש אשר זכה ונתקבל בכל תפוצות ישראל בארץ ובגולה ועלה על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן שלא גמרו עליו את ההלל והשבח על עצם טוב הפירוש ואף על היותו כבחינת שוה לנפשות ישראל הצמאים לדבר ה'.

בדרכים ואופנים שונים להפצת אור תורת התנ"א רשב"י זי"ע"א, פועל ללא ליאות בתדירות, המכון הנעלה 'מתוק מדבש' ע"ש מורינו הדגול זצוק"ל, כמו בהוצאה לאור תמדין כסדרן של החוברות המרוממות בליקוטי תר ליקוטי בענינים שונים מספרי הזוה"ק ואלו מופצים בעשרות אלפי עותקים ברחבי ארה"ק לתועלת כלל אחב"י, לצד הוצאות הסידורים, המתאזרים, התהלים, הגדה של פסח וכדומה, הנודעים לתהילה ולתפארת בכרם בית ישראל.

כמו כן קיימים שיעורים קבועים בעמוד היומי מספרי הזוה"ק הנאמרים בטוב טעם ודעת ובהסברה בהירה ומובנת לכל מי שנפשו כמהה לטהרה וצחצוח כדי להתעלות במסילות הקודש, במסגרת בית הזוהר 'מתוק מדבש', קיים רשת כוללי אברכים העמלים ויגיעים בתורת האמת שיסדו מאורי העולם התנ"א רשב"י והאר"י הק' זי"ע"א, ויהי רצון שזכות כל אלו יגן עלינו להרחיב מעגלי הקדוש לתועלת הרבים ולהחשת ישועת השי"ת בקרוב ומהרה דידן אנס"ו.

בית הזוהר 'מתוק מדבש'

טעמו וראו כי טוב.

בשורה טובה תרשן עצם

נפתח טלפון מיוחד ע"י מערכת קול הלשון לשמיעת שיעורי עמוד היומי

בזוהר הקדוש עם פירוש מתוק מדבש

אידיש שלוחה 1
לשה"ק שלוחה 2

השיעורים נמסרים בטוב טעם ודעת בטל: **03.6171140**

למען יאריכון ימיד

על מצות כיבוד אב ואם הבטיח לנו השי"ת בתורה ששכרה היא אריכות ימים, וכלשון האור החיים הק' שם (שמות כ, יב): מצוה זו **סגולתה היא אריכות ימים מלבד שכרה מה'**, כי יש מצות שיש בהם סגולות נפלאות מלבד שכר אשר קבע להם ה', וזו גילה אותה ה', והסביר זאת הרמב"ן שם, כי האב הוא כענין בורא משתתף ביצירה כי ה' הוא אביו הראשון והאב הוא האחרון, ולכך אמר - השי"ת - כאשר צויתך בכבודי, כן אנכי מצוך בכבוד המשתתף עמי ביצירתך... יבטיח כי במצוה הזאת יהיו כל ימותינו ארוכים כי ימלא ה' ימינו בעוה"ז ויהיו ארוכים לעוה"ב שכולו ארוך... ובמשנה תורה פירש - הכתוב - למען יאריכון ימיד ולמען ייטב לך על האדמה, והנה הם שתי הבטחות.

ובבלי יקר שם האריך לכאר הענין בזה על יסוד הברייתא ששנינו במס' קידושין (ז): שלשה שותפין הן באדם הקב"ה ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, **אמר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני**, וכתב שלכן השכר הוא אריכות ימים כי הדביקות בה' מקור חיים ונתן חיים ארוכים אל האדם, ואם הוא מכבד אב ואם בעבור שמהם נוצר החומר, אם כן גם הנשמה חלק אלוה ממעל תתן כבוד לאביה שבשמים, וע"י הדביקות שיש לה עמו תזכה לאריכות ימים כמ"ש **ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום**.

והרמב"ם בפ"ו מהלכות ממרים פותח הלכות אלו בהאי לישנא: **כבוד אב ואם מצות עשה גדולה** וכן מורא אב ואם שקל אותן הכתוב בכבוד ובמוראו... כדרך שצוה על כבוד שמו הגדול ומוראו כך צוה על כבודם ומוראם, וכן החינוך במצוה לג' לאחר שהסביר מצוה זו בדבר מדת הכרת הטוב לההורים שיגעו בבנים כמה יגיעות בקטנותו, והם סיבת היותו בעולם, כתב: וכשיקבע זאת המדה בנפשו יעלה ממנה להכיר טובת האל ברוך הוא שהוא סבתו כו' עיי"ש.

עוד איתא שם בגמ' (קידושין לא): על רב יוסף כששמע קול פסיעות אמו אמר **אקום מפני השכינה שבאה**, וביאר זאת במהרש"א על דרך המאמר רז"ל הנ"ל שמכיון שהקב"ה כאילו דר בין המכבד אב ואם והיינו בשם י"ה כמ"ש שם לעיל אוי האות ה' משם זה רומז על השכינה כנודע.

והנה מצינו שם בסוגיית הגמ' בקידושין דברים מופלגים בשכר מצוה זו. אולם בירושלמי בפ"ק דפאה (הלכה א. ובקידושין פ"א ה"ז) מצינו דברים נוראים שלא נאמרו על שום מצוה שבתורה עד שכינו את **מצות כיבוד אב ואם חמורה שבחמורות**. ותני רבי שמעון בן יוחאי אומר **גדול הוא כיבוד אב ואם שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו** (עיי"ש).

ונחתום בדברי החרדים (בפרק ט) שכתב דיעקך מצות זו - הוא - בלב דהא רחמנא לבא בעי... ומי שאינו מכבדם נקרא רשע... והעושה להם כל צרכיהם נקרא צדיק, והיינו שנותן להם בלב חנון כדרך שהם נותנים לו, **ויאהב אותם אהבה עזה כדרך שהיו הם אוהבים אותו ולא יהיו עליו לטורח ולמשא כבוד**. ומהראוי לעיין הטיב בדברי המהרש"א בסיום מס' חולין (קמב) שהאריך לכאר את שיטת רבי יעקב בגמ' שם שיעוד שכר מצוה זו הוא בעולם הבא ולתחיית המתים: שיהיו ימיד לגוף ולנפש יותר ארוכים מבעוה"ז ולמען ייטב לך לעולם שכולו טוב ערב וטוב לנשמת הצדיקים שיהנו מזיו השכינה, השי"ת יזכינו לכל אל בנאולה קרובה אנס"ו.

י"ל לרגל יומא ההילולא הוי"ט של מוריניו בעל מתוק מדבש זצוק"ל י"ד שבט תשפ"ד מכון מתוק מדבש

כבוד אב ואם. לְשִׂמְחָהּ בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים. בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, בְּכֹל זִמְנֵי יָקָר, לְמַחְדֵי לוֹן בְּעוֹבְדֵי דְכִשְׂרָאן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי כג כד) גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק, וְדָא אִיהוּ יְקָרָא דְאָבוּי וְדְאִמִּיהָ.

מִצְוֹת כְּבוֹד וּמוֹרָא לְאָב וְאִם כְּמוֹ לְהַקְבִּי"ה
כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כַּבֵּד אֶת יְהו"ה מְהוֹנָה, מְהוֹנָה

מתוק מדבש

מֵאָמַר "כְּבוֹד אָב וְאִם, לְשִׂמְחָהּ בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא"
 כי בזה משמחם בעולם הזה ובעולם הבא.

(מקור המאמר מהר פרשת יתרו דף טז ע"א, ונצטטתי כרך ו עמ' טז)

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ פְּרוּשׁוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, כְּמָה דְאַתְּ שְׂצִרְיָךְ לְכַבֵּדֵם בְּכֹל זִמְנֵי יָקָר
אָמַר גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק פְּרוּשׁוֹ גִּיל בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּחַיָּו, יְגִיל וְיִשְׂמַח
בְּכָבוֹד הַגָּפֶשׁ, דְּהֵיִינוּ לְמַחְדֵי לוֹן בְּעוֹלָם הַבָּא אַחַר מוֹתוֹ, וְדָא אִיהוּ
בְּעוֹבְדֵי דְכִשְׂרָאן שְׂצִרְיָךְ לְשִׂמְחָתְךָ יְקָרָא דְאָבוּי וְדְאִמִּיהָ וְזֵהוּ כְּבוֹד
בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים, כִּי בְּזֵה הֵם שְׂמַחִים אָבוּי וְאִמִּיהָ.

מֵאָמַר "מִצְוֹת כְּבוֹד וּמוֹרָא לְאָב וְאִם כְּמוֹ לְהַקְבִּי"ה" יתחווה בו
 שככלל מצות הכיבוד לאב ואם, הם מעשים טובים של הבן המשמחים
 את לב ההורים כמו קול ערב של ניגון.

(מקור המאמר מהר פרשת יתרו דף טז ע"א נצטטתי כרך ו עמ' טז-ט"א)

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כַּבֵּד אֶת ה' מְהוֹנָה וּפְרָשׁוֹ חֲכָמִינוּ
כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר עַל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְזָכְרוֹנָם לְבְרָכָה מְהוֹנָה הֵיִינוּ מִמְּמוֹנָה

מממונה, מהונה מתנה, בחדוה דגוונא למחדי לבא, דהא דא חדוה דלבא, כגוונא דא נגוונא דכל עלמא, עובדין דכשראן דההוא ברא חדי לבא דאבוי ודאמיה.

מהונה, מממונה, לכל מה דאצטריכו, כגוונא דבר נש אוקיר לקדשא בריה הוא, הכי אצטריף לאבא ולאמא, בגין דשותפותא חדא אית לון בקדשא בריה הוא עליה, וכמה דאצטריף למדחל

מתוק מדבש

הטובים של הבן משמחים את לב אביו ואמו כמו קול ערב של נגון.

הנה מה שאמרנו לעיל שצריך לכבד אביו ואמו מהונה מתנה דהיינו לכל מה דאצטריכו לכל מה שהם צריכים, פי סבירא ליה כמאן דאמר דכבוד משל הבן, פי כגוונא דבר נש אוקיר לקדשא בריה הוא הכי אצטריף לאבא ולאמא כעין שאדם מכבד להקדוש ברוך הוא בממונו כף צריך לכבד לאב ואם בממונו, והשעם בגין דשותפותא חדא אית לון בקדשא בריה הוא עליה לפי ששותפות אחת יש להם עם הקדוש ברוך הוא עליו, (כמאמר חכמינו זכרונם לברכה) (פמסקת קדושין דף ל עמוד ט) שלשה שתפים יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו), ועוד וכמה דאצטריף למדחל

שתכבדו מפספף, אם בן גם לאביו ואמו צריך לעשות כן, וכן מה שפרשו מהונה מתנה היינו שתכבדו מהחן שיש לה, בחדוה דגוונא על ידי שמחה של נגון שהוא החן שהוצק בשפתותיך, למחדי לבא לשמח את הקדוש ברוך הוא הנקרא (מהלל עג טו) צור לבבי וחקי, דהא דא חדוה דלבא פי קול ערב הוא שמחת הלב, (והוא כעין שפרש רש"י על פסוק זה, כבוד ה' מהונה, מכל מה שחננה, אפלו מקול ערב, אל תקרא מהונה אלא מגונה), כגוונא דא כעין זה מה שכתב כבוד את אביך אין הפונה שינגן לאביו, פי קול ערב הוא מתנה מיחדת מהקדוש ברוך הוא רק ליחידים, אלא נגוונא דכל עלמא הנגון והשמחה הראוי לכל העולם, שהוא עובדין דכשראן דההוא ברא חדי לבא דאבוי ודאמיה פי מעשים

לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הִכִּי אֶצְטְרִיךְ לְמַדְחַל לְאַבוּה וּלְאִמִּיה, וּלְאִוְקִיר לֹן פְּחָדָא בְּכָל זִינֵי יְקָר.

בן תהולך בדרך הישר, מוקיר את אביו בעולם הזה ובעולם הבא

פְּתַח וְאָמַר (מלאכי ב' 1) בֶּן יִכְבֵּד אָב וְעַבֵּד אֲדֹנָיו, בֶּן יִכְבֵּד אָב, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שמות כ"ט) כָּבֵד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, וְאִוְקְמוּהָ, בְּמִיכָלָא וּמִשְׁתַּיָּיא וּבְכָלָא, הָאִי בְּחַיִּיזֵי דְאֵתְחַיֵּיב בִּיה, בְּתַר דְּמִית

מתוק מדבש

לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הִכִּי אֶצְטְרִיךְ מְאָבִיו וְאִמּוֹ, וְכֵן וּלְאִוְקִיר לֹן פְּחָדָא לְמַדְחַל לְאַבוּה וּלְאִמִּיה כְּמֹ שְׁצִרִיךְ בְּכָל זִינֵי יְקָר וּלְכַבֵּד אוֹתָם כְּאֶחָד בְּכָל לִירָא מִהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּפֹ צִרִיךְ לִירָא מִינֵי כְבוֹד.

מְאָמַר "בֶּן תְּהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, מוֹקִיר אֶת אָבִיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא" מְבוֹאֵר בּו דְבַר הַחַיִּיב בְּכִיבוֹד אָב וְאִם לְאַחַר פְּטִירַתָּם שְׂאוּ זְכוּק הָאֵב לְהֵם יוֹתֵר בְּהַכִּיבוֹד שְׂבַעֲוֹלָם הוּא, וְהֵינּוּ הַלִּיכְתוֹ שֶׁל הַבֶּן בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וּבְחִיקוֹן הַמַּעֲשִׂים כְּרָאוּי שְׂאוּ הוּא מְכַבֵּד אֶת הוֹרָיו כְּעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן אֲצֵל הַקַּב"ה, בְּאִשֶׁר זְכוּת תּוֹרַתוֹ וּמַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים שֶׁל הַבֶּן מוֹעִילִים לְהַהוֹרִים כְּעֲלִיּוֹנִים לְעוֹרֵר רַחֲמֵי הַשׁ"ת עֲלֵיהֶם וּלְכַבֵּדֵם בְּכִסָּא הַכְּבוֹד הַרְאוּי לְהֵם (מְקוֹר הַמֵּאֲמַר עֵסֶר פְּרָשָׁת נְחֻמֵי דִף קָטוּ ע"ג, וּצְנִיאוּרֵינוּ כַּךְ יֵא ע"מ' מַשְׁנֵט-מַשְׁסָא)

פְּתַח רַבִּי חֵיָא וְאָמַר, כְּתוּב בֶּן יִכְבֵּד אָב וְעַבֵּד אֲדֹנָיו, מַה שְּׁפָתוּב בֶּן יִכְבֵּד אָב הֵינּוּ כְּמָה דְאֵת אָמַר כְּמֹ שְׁנַאֲמַר כָּבֵד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, וְאִוְקְמוּהָ בְּמִיכָלָא וּמִשְׁתַּיָּיא וּבְכָלָא וּבְאִוְקִיר לֹן פְּחָדָא לְמַדְחַל לְאַבוּה וּלְאִמִּיה כְּמֹ שְׁצִרִיךְ בְּכָל זִינֵי יְקָר וּלְכַבֵּד אוֹתָם כְּאֶחָד בְּכָל לִירָא מִהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּפֹ צִרִיךְ לִירָא מִינֵי כְבוֹד.

אי תימא הא פטור מניה הוא, לאו הכי, דאף על גב דמית, אתחייב ביקריה יתיר, דכתיב כבוד את אביך, דאי ההוא ברא אזיל בארץ תקלא, ודאי מבזה לאבוי הוא, ודאי עביד ליה קלנא, ואי ההוא ברא אזיל בארץ מישר, ותקין עובדוי, ודאי דא אוקיר לאבוי, אוקיר ליה בהאי עלמא גבי בני נשא, אוקיר ליה בההוא עלמא גבי קדשא בריך הוא, וקדשא בריך הוא חייס עליה, ואותיב ליה בכורסיא דיקריה ודאי.

בן יכבד אב, כגון רבי אלעזר, דאיהו אוקיר ליה לאבוי בהאי עלמא ובההוא עלמא, השתא אסגי שבחא דרבי שמעון

מתוק מדבש

מכבד אותו בעולם הזה בין בני אדם, שאומרים אשרי יולדתו, אוקיר ליה בההוא עלמא גבי קדשא בריך הוא ומכבד אותו בעולם העליון אצל הקדוש ברוך הוא, שזכות תורתו ומעשיו הטובים מועילים לאביו בעולם הבא, וקדשא בריך הוא חייס עליה ונקדוש ברוך הוא מרחם עליו, ואותיב ליה בכורסיא דיקריה ודאי ומושיב אותו בכסא כבודו הראוי לו.

ומסיק דבריו ואמר מה שכתוב בן יכבד אב, כגון רבי אלעזר ברבי שמעון, דאיהו אוקיר ליה לאבוי בהאי עלמא ובההוא עלמא שהוא כבוד את אביו בזה העולם ובעולם העליון, השתא אסגי שבחא דרבי

שמית אביו אם תאמר שהוא פטור מלכבוד, לאו הכי אין הדבר כן, דאף על גב דמית אתחייב ביקריה יתיר שאף על פי שמית אביו, הבן מחייב בכבודו עוד יותר, לפי שאז האב צריך לכבוד ולטובת הבן יותר מכל מאכל ומשקה בחייו, דכתיב כבוד את אביך היינו גם לאחר מותו, דאי ההוא ברא אזיל בארץ תקלא שאם הבן הולך בדרך מעקל, ודאי מבזה לאבוי הוא ודאי שהוא מבזה את אביו, ודאי עביד ליה קלנא ודאי שעושה לו בזיון, ואי ההוא ברא אזיל בארץ מישר ותקין עובדוי ואם הבן הזה הולך בדרך הישר ותקן את מעשיו, ודאי דא אוקיר לאבוי ודאי זה מכבד את אביו, אוקיר ליה בהאי עלמא גבי בני נשא הוא

בתרין עלמין, בהאי עלמא, ובההוא עלמא נתיר מחייזי, דזכה
לבנין קדישין ולגזעין קדישין.

הבן צריך להיות לאביו בסוס ובחמור למשוי
כל ישראל אינון בנוי דאדם, וכל ברא צריך למהוי ליה לאבוי
פסוס ובחמור למשוי, ולמהוי כפיף תחותוי, והאי איהו
רזא (מהלס לו 1) אדם ובהמה תושיע יהו"ה, דאיהו ברא דאדם,
ועביד גרמיה פבהמה תחותוי.

מתוק מדבש

שמעון בתרין עלמין, בהאי ובעולם הבא עוד יותר מבחייזי, דזכה
עלמא, ובההוא עלמא נתיר לבנין קדישין ולגזעין קדישין
מחייזי ועתה נתרבה שכחו של רבי לפי שזכה לבנים קדושים ולגזעים
שמעון בשני עולמות, בעולם הזה, קדושים.

מאמר "הבן צריך להיות לאביו בסוס ובחמור למשוי" בו יתחווה
גודל החיוב שעל הבן להתמסר למילוי רצון האב ולהיות כפוף תחתיו
בשעבוד גמור.

(מקור המאמר זוהר פקשא פנחס דף רטו ע"ג זכ"מ, ונציאורינו כרך יד עמ' לו)

כל ישראל אינון בנוי דאדם כל תחותוי ולהיות כפוף תחתיו, והאי
ישראל הם בנים לאדם העליון, איהו רזא וזהו הסוד מה שכתוב
דהיינו לבחינות קוב"ה ושכינתיה בסוד אדם ובהמה תושיע יהו"ה דהיינו
נשמתם, כמו שכתוב (דקייס יד 6) בנים דאיהו ברא דאדם שישאל הוא בן
אתם לה' אלהיכם, וכל ברא צריך של אדם, כי יש לו נשמה מאדם העליון,
למהוי ליה לאבוי פסוס ובחמור ועביד גרמיה פבהמה תחותוי
למשוי וכל בן צריך להיות לאביו ועושה עצמו פבהמה תחתיו, רצונו
פסוס ובחמור למשוי, ולמהוי כפיף לומר שעושה רצון הקדוש ברוך הוא

מצוות כבוד אב ואם תלויה בשרש ומקור האריכות ימים
למען יאריכון ימיך, בגין דאית יומין לעילא דתליין בהו חיי
בר נש בהאי עלמא, ואוקימנא על אינון יומין דבר נש
בההוא עלמא לעילא, וכלהו קיימין קמי קדשא בריה הוא,
ובהו אשתמודען חיי דבר נש.

מתוק מדבש

כאלו היה בהמה שאין לו בחירה ומכרח לעשות רצון בעליו. והצריך לשני המשלים, שלא נאמר שאדם להקדוש ברוך הוא הוא כמו הסוס שמטריח את רוכבו בהנהגתו, שאינו כן, אלא הוא כבן האוהב לעבד לאביו, ושלם תאמר שיש לו בחירה כבן, אלא הוא פסוס המשעבד ומכרח לרצון בודאו.

מאמר "מצוות כבוד אב ואם תלויה בשרש ומקור האריכות ימים" בו יבואר שדבר חיי האדם תלוי בהספירות העליונות, וכפי מדת אחיזתו בהם כן יזכה לאריכות ימים בעוה"ז, ובכחינתם בעולם הבא.

(מקור המאמר מהר פרשם יתרו דף נג ע"א נרע"מ ונציאורינו כרך ו עמ' ט"א-ט"ב)

למען יאריכון ימיך קשיא ליה מה
שיך אריכות ימים, הלא כל
יום זמנו קצוב עשרים וארבע שעות,
לזה אמר שאינם הימים האלו הזמניים,
אלא בגין דאית יומין לעילא
דתליין בהו חיי בר נש בהאי
עלמא לפי שיש ימים למעלה שבהם
תלויים חיי האדם בעולם הזה, והם
הספירות שבהם משרשים חיי האדם, לכן
כפי מדת אחיזתו בהם פן יתארכו או
יתקצרו חיי וזה ממש ימיך, וכן
ואוקימנא העמדנו מה שכתוב למען
יאריכון ימיך על אינון יומין דבר נש
בההוא עלמא לעילא על אלו הימים
של האדם בעולם העליון למעלה, דהיינו
בעולם שכלו ארץ. וחזור לפרוש הראשון
ואמר וכלהו קיימין קמי קדשא בריה
הוא וכלם עומדים לפני הקדוש ברוך
הוא, רצונו לומר כל מה שאדם עושה
בעולם הזה בכל יום ויום הכל מצטייר שם
ופועל למעלה בספירות, ובהו
אשתמודען חיי דבר נש ובהארת

עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָךְ, אֲבֹתְחוּתָא לְאַתְהֵנִיא
בְּאֶסְפֵּקְלֵרְיָא דְנִהְרָא, וְרָזָא דָא עַל הָאֲדָמָה, דָּא אֶסְפֵּקְלֵרְיָא
דְנִהְרָא, בְּאֵינֹנְיָא יוֹמִין עֲלָאִין דְנִהְרִין מִגּוּ מְבוּעָא דְכֻלָּא.

מֵאִי שְׁנָא בְּאֵלִין תְּרִין פְּקוּדִין דְּאוֹרֵייתָא, דְּכֹתִיב בְּהוּ לְמַעַן
יֵאֲרִיכוֹן יְמֵיךָ, בְּדָא, וּבְשִׁלּוּחַ הַקֶּן, אֲלֵא תְרִין פְּקוּדִין אֵלִין
כְּלָהוּ תְלִיין לְעֵילָא, אֲבָא וְאֲמָא, רְזָא דְזִכּוֹר וְשְׁמוֹר כְּחֻדָּא, וּבְגִין
כְּ פְּתִיב לְמַעַן יֵאֲרִיכוֹן יְמֵיךָ.

מתוק מדבש

לְכַנֵּס בְּאוֹתָם יָמִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁל הַשֵּׁשׁ
סְפִירוֹת שֶׁל בְּחִינַת הַתְּפָאֶרֶת הַמְּאִירִים
מִמְקוֹר הַפֶּל, דְּהֵינֵנו מֵהַחֲכֵמָה הַדְּבוּקָה
בְּבִינָה, וְאִזּוּ יִהְיוּ יְמֵיו מְאִירִים וְאֶרְפִּים.

וְשׂוֹאֵל מֵאִי שְׁנָא בְּאֵלִין תְּרִין
פְּקוּדִין דְּאוֹרֵייתָא מֵהַשְּׁנוּי
בְּשִׁתֵּי מִצְוֹת אֵלוּ שֶׁל הַתּוֹרָה דְּכֹתִיב
בְּהוּ לְמַעַן יֵאֲרִיכוֹן יְמֵיךָ, וְהֵינֵנו
בְּדָא כְּכַבּוּד אָב וְאִם וּבְשִׁלּוּחַ הַקֶּן,
וּמִתְרִץ אֲלֵא תְרִין פְּקוּדִין אֵלִין
כְּלָהוּ תְלִיין לְעֵילָא אֲלֵא אֵלוּ הַשְּׁתֵּי
מִצְוֹת תְּלוּיּוֹת לְמַעַלָּה בְּבִינָה שְׂבָה הַשְּׂרָשׁ
שֶׁל אֲרִיכוֹת הַיָּמִים, וְהַטַּעַם כִּי אֲבָא
וְאֲמָא הַנּוֹכְרִים בְּפִסּוּק רְזָא דְזִכּוֹר
וְשְׁמוֹר כְּחֻדָּא הֵם סוּד זְכוֹר וְשְׁמוֹר
כְּאַחַד דְּהֵינֵנו סוּד קוּב"ה וְשְׂכִינְתֵיהּ
כְּשֶׁהֵם בְּאַחֲדוּת אַחַת, שְׂאִזּוּ הֵם מְקַבְּלִים
שְׂפַע מֵהַבִּינָה, וּבְגִין כְּ פְּתִיב לְמַעַן

הַסְּפִירוֹת נוֹדְעִים חַיֵּי הָאָדָם בְּעוֹלָם, וְלִכְּן
נֹאמַר לְמַעַן יֵאֲרִיכוֹן יְמֵיךָ, כִּי עַל יְדֵי
הַסְּפִירוֹת הַנִּקְרָאוֹת יָמִים שְׂשֵׁם מְשֻׁרְשָׁים
חַיֵּי הָאָדָם יֵאֲרִיכוֹן יְמֵיךָ, פְּרוּשׁ חַיִּיד.

וְמֵה שְׂפָתוֹב עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ה'
אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָךְ, בְּרַכָּה זוֹ
אֲבֹתְחוּתָא הִיא הַבְּטָחָה אַחֲרַת שְׂאֲחַר
צֵאתוֹ מִן הָעוֹלָם יִתְקַשֵּׁר בְּאוֹתָם הַיָּמִים
הָעֲלִיוֹנִים שֶׁל הַשֵּׁשׁ סְפִירוֹת שֶׁל בְּחִינַת
הַתְּפָאֶרֶת, לְאַתְהֵנִיא בְּאֶסְפֵּקְלֵרְיָא
דְנִהְרָא שְׂיִזְכֶּה לְהִנּוֹת מִמְרָאָה הַמְּאִירָה
שֶׁהוּא סוּד הָאֶרֶת הַתְּפָאֶרֶת, וְרָזָא דָּא
עַל הָאֲדָמָה סוּד זֶה הוּא מֵהַשְּׂפָתוֹב
עַל הָאֲדָמָה, כְּלוֹמַר לְמַעַלָּה מִהָאֲדָמָה
שֶׁהִיא הַמְּלַכּוֹת [הַשְּׂכִינְיָה], דָּא
אֶסְפֵּקְלֵרְיָא דְנִהְרָא זֶהוּ הָאֶרֶת
הַתְּפָאֶרֶת, בְּאֵינֹנְיָא יוֹמִין עֲלָאִין
דְנִהְרִין מִגּוּ מְבוּעָא דְכֻלָּא וְיִזְכֶּה

הבן אוהב את הוריו יותר מגופו ונשמתו

קם רעיא מהימנא, ואשתטח קמי קדשא בריהו הוא, ובכה ואמר, כן יהא רענא דיליה, דיתשיב לי כבוד, דעובדין דילי לגבי קדשא בריהו הוא ושכינתיה יהון לגביה, ככרא דאשתדל בהון בתר אבוי ואמיה, דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה רוחיה ונשמתיה, וכל מה דהנה ליה, הנה תשיב לון לאין (דף רפא ע"ב)

מתוק מדבש

יאריכון ימיה שהם הימים הנמשכים מבחינת הבינה לבחינות קוב"ה ושכינתיה וימיהם תקבל אריכות הימים, ורצונו לומר שעל ידי כבוד אב ואם גורמים ליחוד העליון, וזוהי לקבל שפע מהיחוד ההוא.

מאמר "הבן אוהב את הוריו יותר מגופו ונשמתו" בו יתבאר רוב מעלת האהבה מהבן לאביו ואמו, שהרי הרעיא מהימנא התפלל שיתרצו תורתו ומעשיו לפני השי"ת כבן המשתדל במעשיו לעשות נחת רוח לאביו ולאמו, כאשר אוהב אותם יותר מגופו ונפשו ורוחו ונשמתו.

(מקור המאמר צהר פרשת כי תלא דף רפא ע"א-ע"ב, ונצילאוינו כרך טו עמ' ע"ט)

קם רעיא מהימנא, ואשתטח קמי קדשא בריהו הוא עמד הרענא מהימנא ונשטטח לפני הקדוש ברוך הוא, ובכה ואמר רצונו לומר שהתפלל על תורתו ומעשיו בהתנוצצותו בתקמי ישראל, שיתרצו מעשיהם ליחד בהם קדשא בריהו הוא ושכינתיה, לזה אמר כן יהא רענא דיליה כן יהי הרצון של הקדוש ברוך הוא, דיתשיב לי

כבוד שיתשיב אותי כבן, דעובדין דילי לגבי קדשא בריהו הוא ושכינתיה יהון לגביה שהמעשים שלי אל הקדוש ברוך הוא ושכינתו יהיו נחשבים אצלו, ככרא דאשתדל בהון בתר אבוי ואמיה כבן שמתדל במעשיו לעשות נחת רוח לאביו ואמו, דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה רוחיה ונשמתיה

למעבד בהון רעותיה דאבא ואמא, ולמפרק לון בהון, ואף על גב דידענא דכלא ברשותיה, רחמנא לבא בעי.

הטעם להשנאת כבוד ומורא של אב ואם כמו להקב"ה איש אמו ואביו תיראו וגו', פקודא דא לכבד אב ואם, דאצטריף בר נש למדחל מאבוי ומאמיה ולאוקיר לון, פמה דאצטריף

מתוק מדבש

שאהב אותם יותר מגופו ונפשו רוחו ונשמתו, וכל מה דהנה ליה הנה חשיב לון לאין וכל מה שיש לו הוא מחשיב אותם לאפס ואין, (דף רפא ע"ב) למעבד בהון רעותיה דאבא ואמא לעשות בהם רצונם של אביו ואמו, ולמפרק לון בהון ולפדות אותם בהם, ואף על גב דידענא דכלא ברשותיה ואף על פי שידע אני שהכל ברשותו של הקדוש ברוך הוא, ואי אפשר לעשות שום מצוה אלא מכחו יתברך, כי אלמלא הקדוש ברוך הוא עזרו אי אפשר לעשות מאומה, אלא רחמנא לבא בעי הקדוש ברוך הוא הרחמן רוצה את לבו של האדם, ונתן בחינה לבני אדם לראות אם יבחרו בטוב.

מאמר "הטעם להשנאת כבוד ומורא של אב ואם כמו להקב"ה" בו מבואר הטעם שהשוה הכתוב כיבוד ומורא אב ואם לכיבוד ומורא של הקב"ה, כי הגשמי דומה לרוחני, והם משתתפים בבניהם יחד עם הש"ת כביכול.

(מקור המאמר מהר פנחס קדושים דף פג ע"א בדע"מ, ונמצאוינו כן יא עמ' שמו-שמת)

איש אמו ואביו תיראו וגו', לון כי צריך האדם לירא מאביו ואמו ופקודא דא מצוה זו היא לכבד אב ואם, דאצטריף בר נש למדחל מאבוי ומאמיה ולאוקיר לון פקודא דא מצוה זו היא לכבד אב ואם, דאצטריף בר נש לקדשא בריה הוא מסטרא דרוחא

בר נש לאוקיר ליה לקדשא בריה הוא, מסטרא דרוחא דיהב בגויה ולמדחל מגיה, הכי אצטריף ליה לאוקיר לאבוי ולאמיה, מסטרא דגופא דיליה ולמדחל מנהון, דהא אינון משתתפין בקדשא בריה הוא ועבדי ליה גופא, והואיל ואינון שותפין בעובדא, ליהו שותפין בדחילו ויקרא.

כגוונא דא, תלת שותפין אשתכחו לעילא ברזא דאדם, אדם קדמאה אף על גב דגופא דיליה הוה מעפרא, לא מעפרא דהכא הוה, אלא מעפרא דבי מקדשא לעילא, אבא

מתוק מדבש

דיהב בגויה, ולמדחל מגיה כמו שצריך האדם לכבד את הקדוש ברוך הוא ולירא ממנו מצד הרוח שנתן בתוכו, הכי אצטריף ליה לאוקיר לאבוי ולאמיה מסטרא דגופא דיליה ולמדחל מנהון כמו בן צריך האדם לכבד את אביו ואת אמו ולירא מהם מצד הגוף שנתנו לו, כי הגשמי דומה לרוחני, דהא אינון משתתפין בקדשא בריה הוא כי הם משתתפים יחד עם הקדוש ברוך הוא, ועבדי ליה גופא ועשו לו גוף, והואיל ואינון שותפין בעובדא והואיל והם שותפים במעשה, ליהו שותפין בדחילו ויקרא יהיו שותפים גם ביראה וכבוד. כגוונא דא תלת שותפין אשתכחו לעילא ברזא דאדם כעין זה

שלשה שתפים נמצאו למעלה בסוד בריאת אדם הראשון, דהיינו אדם קדמאה אף על גב דגופא דיליה הוה מעפרא אדם הראשון אף על פי שגופו היה מעפר, כמו שקתוב (בראשית 2) ויצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה, אבל לאו מעפרא דהכא הוה לא נוצר מעפר של עולם הזה הגשמי, אלא מעפרא דבי מקדשא לעילא אלא נוצר מעפר של בית המקדש של מעלה שהוא בעולם היצירה, אשר קדם חטא אדם הראשון היה היצירה למעלה במקום שהוא עתה עולם הכריאה, כי אבא ואימא אשתכחו בחינות קדשא בריה הוא ושכינתיה שבעולם דיצירה הם היו נמצאים בהולדת גופו של אדם הראשון, ומלפא

וַאִמָּא אֲשֶׁתְּכֹחוּ, וּמִלְפָּא עֲלָאָה אֲשֶׁתְּתַף בְּהַדְיָהּ, וְשֹׁדֵר בִּיהַ רוּחָא דְחַיִּי וְאַתְבְּרִי.

וּכְגֻוּנָא דָּא אֲשֶׁתְּכַח כְּלָא עֵילָא וְתַתָּא, וְעַל דָּא אֲצִטְרִיף לִיהַ לְכַר נָשׁ לְמַדְחַל לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְלְמַדְחַל לְאַבּוּי וְלְאַמִּיָּה.

וְעַקְבֵּי דְבַר אֱלֹ אֲבִיו יִצְחָק בְּבוֹשָׁה וּבַעֲנֻהָ וַיַּעֲשׂ גַם הוּא מְטַעְמִים וְגו', יְקוּם אָבִי, דְּבוּרִיָּה הָהּ בְּעִזּוֹת

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

עֲלָאָה אֲשֶׁתְּתַף בְּהַדְיָהּ וּמִלְפָּא הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיָּה שֶׁבְּעוֹלָם דְּאַצִּילוֹת בְּיַחְוָדוּ עִם הַמַּלְכוֹת [הַשְּׁכִינָה דְאַצִּילוֹת] נִשְׁתַּתַּף עִמָּהֶם, דְּהֵינָנו שֶׁהֵם עֵלּוּ בְּהִיכְלֵי בְּחִינּוֹת חֻקָּמָה וּבִינָה דְאַצִּילוֹת, וְשֵׁם נְתִיחְדּוּ פְּנִים בְּפְנִים וְהוֹלִידּוּ אֶת נִשְׁמוֹת אָדָם וְחַוָּה, וְשֹׁדֵר בִּיהַ רוּחָא דְחַיִּי וְאַתְבְּרִי וְשִׁלַּח בּוּ רִיחַ חַיִּים כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ס"ג) וַיִּפַּח בְּאַפִּיּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה.

וְאִזּוּ נִבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּכְגֻוּנָא דָּא אֲשֶׁתְּכַח כְּלָא עֵילָא וְתַתָּא וּכְעֵין זֶה נִמְצָא הַכֹּל לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, כִּי שְׁלֹשָׁה שְׁתַּפִּים הֵם בְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן, וְעַל דָּא אֲצִטְרִיף לִיהַ לְכַר נָשׁ לְמַדְחַל לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְעַל כֵּן צְרִיף הָאָדָם לִירָא מִהַקְדוּשׁ בְּרִיף הוּא, וְלְמַדְחַל לְאַבּוּי וְלְאַמִּיָּה. וְגַם לִירָא מֵאֲבִיו וְאִמּוֹ שְׁלֵמָטָה.

מֵאֲמָר "וְעַקְבֵּי דְבַר אֱלֹ אֲבִיו יִצְחָק בְּבוֹשָׁה וּבַעֲנֻהָ" מְבוֹאֵר בּוּ דְבַר זֵה הִירוֹתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ כִּלְפֵי יִצְחָק אֲבִיו כְּבוֹאוֹ לְקַבֵּל הַבְּרִכּוֹת, וְדִיבּוּרוֹ הָיָה בְּלִשׁוֹן תַּחְנוּנִים כְּדֵי שֶׁלֹּא לִזְעֹעַ אוֹתוֹ וּלְהַחְרִידּוֹ.

(מִקּוּד הַמֵּאֲמָר צִוֵּר פִּרְשַׁת תּוֹלְדוֹת דִּף קַמֵּד ע"א, וּצִיטָאוּרִינוּ כִּכֵּן ג עמ' ל"א)

וַיַּעֲשׂ גַם הוּא מְטַעְמִים וְגו' וַיִּאמֶר כִּי דְבוּרִיָּה הָהּ בְּעִזּוֹת בְּתַקִּיפוֹ לְאַבּוּי יְקוּם אָבִי בְּאֵל הַיְּהוּדִים רוּחָא, מְלָה דְלִית בָּהּ טַעְמָא

בתקיפו רוחא, מלה דלית בה טעמא, יקום אבי, תא חזי מה בין יעקב לעשו, יעקב אמר בכסיפו דאבוי בענוה, מה פתיב ויבא אל אביו ויאמר אבי, מה בין האי להאי, אלא דלא בעא לאזדעזעא ליה, מליל בלשון תחנונים, קום נא שבה ואכלה מצדי, ועשו אמר יקום אבי, כמאן דלא מליל עמיה.

חמר ענין היראה מאב ואם

רבי יהודה אמר, איש אמו ואביו תיראו, פהאי גוונא (נלאשית 3)

מתוק מדבש

שדבוריו לאביו היו בעזות ובקול חזק, דבור שאין בו טעם, והיינו יקום אבי שדבר בלשון נסתר, וגם לא אמר בלשון תחנונים יקום נא אבי, תא חזי מה בין יעקב לעשו בא וראה ההבדל שבין יעקב לעשו, יעקב אמר בכסיפו דאבוי בענוה יעקב אמר בבושה מאביו ובענוה, מה פתיב, ויבא אל אביו ויאמר אבי קראו תחלה לדעת אם אינו ישן, ומפרש מה בין האי להאי מה בין יעקב שאמר אבי ובין

עשו שאמר יקום אבי, אלא דלא בעא לאזדעזעא ליה מליל בלשון תחנונים אלא יעקב לא רצה להחריד את אביו לכן דבר אליו בלשון תחנונים, והיינו קום נא שבה ואכלה מצדי ואין נא אלא לשון בקשה, ועשו מלבד זאת שדבר בעזות, גם אמר יקום אבי בלשון נסתר כמאן דלא מליל עמיה כמי שלא מדבר עמו, אלא מכנה את הדבור לזולתו.

מאמר "חמר ענין היראה מאב ואם" יבואר בו דבר עוצם חומרת

היראה מאב ואב שהוא כמו שצריך לירא מחילל שבת ומחילול בית המקדש.

(מקור המאמר מהר פראש קדושים דף פא ע"ב-פג ע"א, ונציאורינו כרך יא עמ' שג-שגד)

רבי יהודה אמר מה שפתיב איש אמו ויאביו תיראו הטעם שהקדים גוונא הוא פועל זה מה שפתיב במקום

הפתיב מורא אם למורא אב, פהאי גוונא הוא פועל זה מה שפתיב במקום

ד) ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים, ובאתר אחר אקדים שמים לארץ, אלא לאחזאה דתרוייהו פחדא אתעבידו, אוף הכא אקדים אימא לאבא, ובאתר אחר אקדים אבא לאימא, לאחזאה דתרוייהו פחדא אשתדלו ביה [וכו'].

כתיב הכא איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, וכתיב ה'תם (ויקרא טו ג) את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, מהו מקדשי, כמשמעו.

מתוק מדבש

אחד ביום עשות יהו"ה אלהי"ם "ארץ" ושמים שהקדים ארץ לשמים, ובאתר אחר אקדים שמים לארץ ובמקום אחר הקדים שמים לארץ, כמו שכתוב בראשית ברא אלהי"ם את "השמים" ואת הארץ, אלא הטעם הוא, לאחזאה דתרוייהו פחדא אתעבידו להראות ששמים וארץ שניהם נעשו ונבראו כאחד, אוף הכא אקדים אימא לאבא אף פאן במורא הקדים הכתיב האם להאב, ובאתר אחר אקדים אבא לאימא ובמקום אחר בכבוד הקדים האב להאם, לאחזאה דתרוייהו פחדא אשתדלו ביה להראות ששניהם

כאחד השתדלו בו, לכן שניהם שווים בין במורא ובין בכבוד [וכו'].

כתיב הכא איש אמו ואביו תיראו וסמוך לו כתוב ואת שבתותי תשמורו, וכתיב ה'תם ובמקום אחר כתוב את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו הרי שהסמיך שבת למקדש, מהו טעם הדבר, ומתוך שהכל הוא ענין אחד, כי מהו מקדשי זה שהקש לשבתותי, ומשיב כמשמעו כמו שצריך לירא מחלול שבת, כך צריך לירא מחלול המקדש, וכן צריך לירא מאב ואם.

הַזְהִיר בְּכַבּוֹד הוֹרָיו זוֹכֵה לְשָׁנֵי עוֹלָמוֹת
תְּלַת עֲלָמִין נִינְהוּ, תְּרִין יְרִית בְּכַבּוֹד אָב וָאִם.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

מֵאָמַר "הַזְהִיר בְּכַבּוֹד הוֹרָיו זוֹכֵה לְשָׁנֵי עוֹלָמוֹת" בּו יתפרש גודל שְׂכַר הַמְּקִיִּים מִצְוֹת כִּיבוֹד אָב וָאִם, שְׂזוֹכֵה לְרֵשֶׁת אֵת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵת הַגֶּן עֵדֶן הָעֲלִיּוֹן שֶׁבְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה.

(מקור המאמר נהקדמת מיקוני זכר דף 3 ע"א, ונמצאו כן ג עמ' כ)

תְּלַת עֲלָמִין נִינְהוּ יֵשׁ שְׁלֹשָׁה בְּחִינּוֹת קוֹב"ה וְשְׂכִינְתָּיה כִּי עוֹלָמוֹת, שֶׁהֵם גֵּן עֵדֶן בְּחִינַת קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא הַתְּחִתּוֹן וְהוּא בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה אָבִינוּ שְׂבַשְׂמִים, וְהַשְׂכִּינָה הִיא הַרוֹחֲנִי, וְגֵן עֵדֶן הָעֲלִיּוֹן וְהוּא בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְעוֹלָם הַשְּׁלִישִׁי הוּא הָעוֹלָם הַשְּׁפָל הַזֶּה אֲשֶׁר אָנוּ חַיִּים בּו עֵתָה, וְאָמַר כִּי תְּרִין יְרִית בְּכַבּוֹד אָב וָאִם שָׁנֵי עוֹלָמוֹת שֶׁהֵם עוֹלָם הַשְּׁפָל וְגֵן עֵדֶן הָעֲלִיּוֹן יוֹרֵשׁ מִצְוֹת כְּבוֹד אָב וָאִם (שְׂמוֹת כ יב) "לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן יְמֵיךָ עַל כְּבוֹד אָב וָאִם, דְּהֵינּוּ בְּכַבּוֹד הָאֲדָמָה".

עד היכן חובת כבוד אב ואם

כגון ברא דצריך למפלח לאבוי ולאמיה, ולמעבד לגרמיה לגבייהו כעבד, ושמש, וכרסייא, ומצב תחותיהו.

על הבן למינם צווי האב בפשטות אף שאינו מבין ואף על גב דאקרי בן, ברא בוכרא לקדשא בריה הוא, כמה דאת אמר (שמות 7 כג) בני בכורי ישראל, לא יפוק גרמיה מכללא

מתוק מדבש

מאמר "עד היכן חובת כבוד אב ואם" בו מבואר דבר הפלגת החובה במצות כיבוד הורים עד שעל הבן לעשות עצמו כלפיהם כעבד, ושמש, וכסא ומצב תחתיהם.

(מקור המאמר בהקדמת מיקווי זהר דף 1 ע"ב, ונציאורינו כרך 6 עמ' קיד)

כגון ברא דצריך למפלח לאבוי ושמש וכרסייא ומצב תחותיהו ולאמיה כמו בן שצריך ולעשות את עצמו אליהם לעבד ולכבד לאביו ולאמו, כעבד, ושמש, וכסא, ומצב ולמעבד לגרמיה לגבייהו כעבד תחתיהם.

מאמר "על הבן לקיים צווי האב בפשטות אף שאינו מבין" יבואר בו דבר גודל חובת הבן להשתעבד לאביו בבחינת עבד, ויעבוד למען האב בכל העבודות השייכות לכבודו.

(מקור המאמר מהר פרשת זהר דף קיא ע"ב נרע"מ, ונציאורינו כרך יא עמ' משיב-משיג)

ואף על גב דאקרי בן, ברא בוכרא	דאצילות, כמה דאת אמר ש אמר
לקדשא בריה הוא ואף על פי	הקדוש ברוך הוא בני בכורי ישראל,
שישראל נקראים בן, דהיינו בן בכור	עם כל זה לא יפוק גרמיה מכללא
להקדוש ברוך הוא, מצד נפש רוח ושמך	דעבד לא יוציא האדם עצמו מכלל

דְּעַבְדֵּךְ, לְמַפְלַח לְאָבוֹי בְּכָל פּוֹלְחָנִיךְ, דַּיִנוּן יִקְרָא דְאָבוֹי, וְהָכִי אֶצְטְרִיף לְכָל בַּר נֶשׁ לְמַהְוֵי לְגַבֵּי אָבוֹי בֶּן, לְחַפְשָׁא בְּגִיזוּי, וּלְמַנְדַּע רְזִין דְּבִיתִיהָ, וּלְאֶשְׁתְּדִלָּא אֲבַתְרִיָּהוּ, וּלְמַהְוֵי לְגַבֵּי אָבוֹי עֲבָד.

הַכְּבוֹד שֶׁכָּבֵד עֵשׂו לְאָבוֹי הַשְּׁלִיטוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה
פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (מלאכי ב' 1) בֶּן יִכְבֵּד אָב וְעַבֵּד אֲדוֹנָיו, בֶּן דָּא עֵשׂו, דְּלָא הָוָה בַּר נֶשׁ בְּעֵלְמָא דִּיּוֹקִיר לְאָבוֹי כְּמָה דְאֻקִּיר עֵשׂו לְאָבוֹי, וְהָהוּא יִקִּירוּ דְאֻקִּיר לִיהָ, אֲשֻׁלֵּיט לִיהָ

מתוק מדבש

עֲבָד, לְמַפְלַח לְאָבוֹי בְּכָל פּוֹלְחָנִיךְ דַּיִנוּן יִקְרָא דְאָבוֹי שֶׁעַבֵּד לְאָבוֹי בְּכָל עֲבוּדוֹת שֶׁהֵם כְּבוֹדוֹ שֶׁל אָבוֹי, (פי הנֶּשֶׁשׁ רוּחַ נְשָׁמָה דְּאֵלֵּינִים מִמְלַנְשִׁים עֲנַשֵּׁשׁ רוּחַ נְשָׁמָה דְּנִיָּסָה יִרְכָה עֲשִׂיהָ, וְרִיף לְמַקְּנָא סָא עָפִי הַנְּחִיטָה עַל דְּיָ עֲנַשֵּׁנְד לְהַקְלוּשׁ כְּרוּף הוּא בֶּן נְנַחֲמִית בֶּן, וְיִין נְנַחֲמִית עֲבָד) וְהָכִי אֶצְטְרִיף לְכָל בַּר נֶשׁ לְמַהְוֵי לְגַבֵּי אָבוֹי וְכָךְ צְרִיף כָּל אָדָם לְהִיּוֹת אֶצֶל אָבוֹי, בֶּן בְּכַחֲנִית בֶּן, לְחַפְשָׁא בְּגִיזוּי וּלְמַנְדַּע רְזִין דְּבִיתִיהָ וּלְאֶשְׁתְּדִלָּא אֲבַתְרִיָּהוּ לְחַפְשׁ בְּאוּצְרוֹת אָבוֹי וְלְדַעַת הַסּוּדוֹת שֶׁל בֵּיתוֹ וּלְהַשְׁתַּדֵּל אַחֲרֵיהֶם לְדַעַתָּם, וּלְמַהְוֵי לְגַבֵּי אָבוֹי עֲבָד וְגַם צְרִיף לְהִיּוֹת אֶצֶל אָבוֹי בְּכַחֲנִית עֲבָד, לְקַיֵּם צוּוּי בְּפִשְׁטוֹת אִף שְׁאִינוּ מִבֵּין.

מֵאָמַר "הַכְּבוֹד שֶׁכָּבֵד עֵשׂו לְאָבוֹי הַשְּׁלִיטוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה" בּוֹ מֵתַנְגְּלָה עוֹצֵם הַפְּלַגַּת שֶׁכֵּר כִּיבוֹד אָב אִף בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהֵינּוּ אֹרֶךְ שְׁלִטוֹנוֹ שֶׁל עֵשׂו בְּעוֹלָם, שֶׁהַכֵּל הוּא בְּגַלְל הַדְּבָר הַזֶּה, וְהַשִּׁי"ת יַחִישׁ גְּאוּלְתּוֹ ע"י הַמוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשִׁפּוֹט אֶת הַר עֵשׂו בְּקִרְוֹב.

(מקור המאמר מהר פרשת מולדות דף קמו ע"ב, ונמצאויט כרך ג עמ' 180-181)

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר כְּתִיב בֶּן בְּעֵלְמָא דִּיּוֹקִיר לְאָבוֹי כְּמָה יִכְבֵּד אָב וְעַבֵּד אֲדוֹנָיו פְּרוּשׁ דְאֻקִּיר עֵשׂו לְאָבוֹי שְׁלָא הָיָה אָדָם בֶּן דָּא עֵשׂו, דְּלָא הָוָה בַּר נֶשׁ בְּעוֹלָם שֶׁיִּכְבֵּד אֶת אָבוֹי כְּמוֹ שֶׁכָּבֵד

בְּהַאי עֲלָמָא [וכו']. כֶּף עֲשׂוּ הֵהוּא יִקְרָא דְאֹקִיר לִיה לְאָבוּי אֹרִיף לִיה כֹּל הֵנִי זְמַנִּין דִּישְׁלוּט בְּעֲלָמָא דָּא, וְאִינּוּן דְּמַעִין אֹרִידוּ לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעְבּוּדָא דִּילִיה, עַד דִּיתּוּבוּן יִשְׂרָאֵל לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּכִיָּה וּבְדַמְעִין, דְּכְתִיב (יִרְמִיָּה ל"ח מ) בְּכִי יָבֹאוּ וְגו', וּכְדִין פְּתִיב (עֻזְרִיָּה א' ב) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הַר עֲשׂוּ וְהִיתָה לִיהוָה הַמְּלוּכָה.

**התקונים ההכרחיים להעובר על מצות כבוד הורים
בן יכבד אב ועבד אדוניו בן יכבד על מנת דלא לקבלא אגרא,**

מתוק מדבש

עֲשׂוּ לְאָבוּי, וְהֵהוּא יִקְרִי דְאֹקִיר לִיה אֲשֵׁלִיט לִיה בְּהַאי עֲלָמָא וְזֵה הַכְּבוֹד שֶׁכָּבַד אֹתוֹ הַשְּׁלִיטוֹ בְּעוֹלָם הָזֶה [וכו']. כֶּף עֲשׂוּ הֵהוּא יִקְרָא דְאֹקִיר לִיה לְאָבוּי כֶּף עֲשׂוּ זֶה הַכְּבוֹד שֶׁכָּבַד אֶת אָבוּי, אֹרִיף לִיה כֹּל הֵנִי זְמַנִּין דִּישְׁלוּט בְּעֲלָמָא דָּא הָאֹרִיף לוֹ כֹּל אֱלוֹ הַזְּמַנִּים שִׁישְׁלַט בְּעוֹלָם הָזֶה, וְאִינּוּן דְּמַעִין אֹרִידוּ לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעְבּוּדָא דִּילִיה וְאֹתָם הִדְמַעוּת בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן.

מאמר "התקונים ההכרחיים להעובר על מצות כבוד הורים"
 יתחוויר בו שעל ההורים לכפות על בנם שיעשה רצונם אפילו על כרחו, ויאם אין ביכולתם לכופו, אזי יבוא על עונשו החמור עד שיתנגלגל ויתתקן.
 (מקור המאמר מהר פּרשׁת קדוּשׁים דף פב ע"א גרע"מ, ונציאוריני כרך יא עמ' שלט-ש"ט)
בן יכבד אב ועבד אדוניו הרי גם עבד מכבד אדוניו, אכל בן יכבד היינו

אָבֵל מְצוּוֹה הוּא בְּכּוּד אָבָא וְאִמָּא, וְאִי לֹא בְּעֵי לְמַעַבְד צוּוּיָהּ, יִכְתֹּשׁ לִיָּה אָבָא וְאִמָּא, עַד דִּיעֲבִיד עַל פְּרַחֲיָה, וְאִי הוּי בְּרָא רַבְרָבָא, בֵּית דִּין כּוּפִין לִיָּה, דְּאִי לֹא בְּעֵי לְמַעַבְד, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (דנריס כ"ט) בְּנִנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינְנוּ שׁוֹמְעֵי בְּקוֹלְנוּ, וְדָנִין לִיָּה בְּסִקְלָהּ.

אָבֵל עֲבַד דְּמִשְׁמַשׁ עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרִס, אִי לֹא עֲבִיד צוּוּיָהּ דְּרַבִּיָּה, מְאֲרִיָּה אַעְבָּר לִיָּה מַגּוּ בִּיתִיָּה, וְיִטּוּל אַחֲרָא, מַה דְּלֹא הָוָה יָכִיל לְמַעַבְד הָכִי לְבְרִיָּה, אֲלֵא אוּ יַעֲבִיד צוּוּיָהּ, אוּ יִקְטוּל לִיָּה.

מתוק מדבש

נְשָׂמָה דְּאַצִּילוּת אִי אַפְשָׁר שְׂיַעֲקֵר מִשְׁרָשׁוֹ, אֲלֵא מְמִיתִים אוּתוּ בְּבֵית דִּין וְהוּא מִתְגַּלְגַּל מִיָּד וְנִתְקַן בְּגִלְגוּל.

אָבֵל עֲבַד דְּמִשְׁמַשׁ עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרִס הֵינְנוּ נְשָׂמָה מְעוּלָם הִיצִיָּה, אִי לֹא עֲבִיד צוּוּיָהּ דְּרַבִּיָּה אִם אֵינּוּ עוֹשֵׂה צוּיָּהּ רַבּוּ, מְאֲרִיָּה אַעְבָּר לִיָּה מַגּוּ בִּיתִיָּה אֲדוֹנוּ מְעִבִיר אוּתוּ מִתּוֹף בֵּיתוֹ, כְּלוּמַר שֶׁהוּא נִכְרַת וְנִדְחָה אֶל הַסְּטֵרָא אַחֲרָא, וְיִטּוּל אַחֲרָא וְלוֹקַח עֲבַד אַחַר, כְּלוּמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לוֹקַח נְשָׂמָה אַחֲרַת לְמֵלֵאוּת אֶת מְקוּמוֹ, מַה דְּלֹא הָוָה יָכִיל לְמַעַבְד הָכִי לְבְרִיָּה מַה שְׁלֵא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כֵּן לְבִנּוּ, אֲלֵא אוּ יַעֲבִיד צוּוּיָּהּ אוּ יִקְטוּל לִיָּה אֲלֵא אוּ שְׂיַעֲשֵׂה צוּיָּהּ אוּ שְׂיַהֲרֵג אוּתוּ בְּבֵית דִּין וְיִתְגַּלְגַּל וְיִתְמַקֵּן.

עַל מְנַת דְּלֹא לְקַבֵּל אַגְרָא שֶׁהוּא עוֹבֵד שְׁלֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל שְׂכָר, אָבֵל מְצוּוֹה הוּא בְּכּוּד אָבָא וְאִמָּא אָבֵל הוּא מְצוּה בְּכּוּד אָב וְאִם מִן הַתּוֹרָה, וְאִי לֹא בְּעֵי לְמַעַבְד צוּוּיָּהּ וְאִם אֵינּוּ רוּצָה לַעֲשׂוֹת צוּיָּהּ, אֲזִי יִכְתֹּשׁ לִיָּה אָבָא וְאִמָּא יִיסְרוּ וְיִכְפוּ אוּתוּ אָבִיו וְאִמּוֹ, עַד דִּיעֲבִיד עַל פְּרַחֲיָה עַד שְׂיַעֲשֵׂה כְּעַל פְּרַחוּ, וְאִי הוּי בְּרָא רַבְרָבָא וְאִם הוּא בֶּן גְּדוּל שְׂאָבִיו וְאִמּוֹ אֵינֶם יָכוּלִים לְכַפּוֹ, אֲזִי בֵּית דִּין כּוּפִין לִיָּה, דְּאִי לֹא בְּעֵי לְמַעַבְד שְׂאֵם אֵינּוּ רוּצָה לַעֲשׂוֹת מְצוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ שְׂאָבִיו וְאִמּוֹ אוּמְרִים לְפָנֵי הַבַּיִת דִּין בְּנִנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינְנוּ שׁוֹמְעֵי בְּקוֹלְנוּ, וְדָנִין לִיָּה בְּסִקְלָהּ וְהַבַּיִת דִּין דָּנִים אוּתוּ בְּסִקְלָהּ, כִּי מִי שֶׁהוּא בְּחִינַת בֶּן כְּלוּמַר שְׂיַשׁ לוֹ

אמר ליה בוצינא קדישא, מאן גרים דלא יעביד צווייה, הואיל ובריה הוא, אמר רעיא מהימנא, ודאי תערוכת דרע, ורזא דא גרם לישראל למחטי גבי אבוהון דבשמיא, ורזא דא (סהלס קו לה) ויתערבו בגוים, ודא גרם קטולא לישראל, וחרוב בי מקדשא, ובגין דא אין מקבלים גרים לימות המשיח, אלא (דגריס לג יט) יהו"ה בדר ינחנו ואין עמו אל נכר.

מתוק מדבש

אמר ליה בוצינא קדישא שאל ואמר המאור הקדוש שהוא רבי שמעון להרעיא מהימנא, מאן גרים דלא יעביד צווייה הואיל ובריה הוא מי גרם לבן שיש לו נשמה דאצילות שלא יעשה צווי אביו הואיל והוא בנו, הלא לא היה ראוי שיבא חטא על ידו, אמר רעיא מהימנא, ודאי תערוכת דרע ודאי תערכת רעה של נשמת רשע שנתעברה בנשמת הצדיק כדי לזכותה ולטהרה, אלא שלפעמים מתגבר כח הרע של נשמת הרשע ומחטיא את הצדיק, והוא פעין הערב רב שהחטיאו את ישראל, ורזא דא גרם לישראל למחטי גבי אבוהון דבשמיא וסוד זה גרם לישראל שיחטאו לפני אביהם שבשמים, ורזא דא וזהו הסוד מה שכתוב ויתערבו בגוים כלומר שנתערבו בטמאת הגוים, ודא גרם קטולא לישראל וזה גרם ההריגות לישראל, וחרוב בי מקדשא ונחרב בית מקדש, ובגין דא ובשביל זה אמרו חכמינו זכרונם לברכה (גמסאמ ימזס דף כד עמוד ג) אין מקבלים גרים לימות המשיח כדי שלא יחטיאו עוד את ישראל, אלא אז יקים מה שכתוב יהו"ה בדר ינחנו שתהיה להם נשמה מאצילות והיא תנהיג אותם, ואין עמו אל נכר ולא תהיה תערכת נשמת רשע בנשמתם.

עֲשֹׂרוֹ שֶׁל אָדָם הוּא תּוֹרָה וּמִצְוֹת

כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, כִּבְדֵהוּ בְּכִסּוֹת נְקִיָּה, דְּהֵיִינוּ כְּנַפְי מִצְוָה, (שס ג ט) כִּבֵּד אֶת יְהוָה מְהֻנָּה, דָּא תּוֹרָה וּמִצְוֹת, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שס פסוק טו) אַרְבֵּי יָמִים בִּימִינָה בְּשִׂמְלֵהּ וְגו', דְּעֵנִי לָאו אִיהוּ בַר נֶשׁ אֱלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת, אֲשֶׁתְּמוּדַע דְּכַתֵּר דְּאוּקְמוּהָ מְאֲרֵי מִתְּנִיתִין, אִין עֵנִי אֱלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת, דְּעוֹתְרָא דְּבַר נֶשׁ אוֹרֵייתָא וּמִצְוֹת.

מתוק מדבש

מְאָמֵר "עֲשֹׂרוֹ שֶׁל אָדָם הוּא תּוֹרָה וּמִצְוֹת" כּו מוּבָא רִמּוּ הַכְּתוּב בְּמִצְוֹת כִּיבוּד אָב וְאִם שְׂקָאֵי גַם עַל אַבִּינוּ שְׂבִשְׂמִים וּשְׂכִינְתוּ יִתְבַרַךְ, וְהֵיִינוּ לְכַבֵּד בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹת לְשִׂמְחָה וּבְהִידוּר, וְכִמוּ כֵן בְּלִימוּד הַתּוֹרָה לְשִׂמְחָה כְּרָאוּי. (מקור המאמר ספר פרשת יצחק דף טז ע"א דרש"מ ונצאורינו כרך ו עמ' שט)

כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ הֵיִינוּ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֶת אִמְךָ הֵיִינוּ אֶת הַשְׂכִּינָה, כִּבְדֵהוּ בְּכִסּוֹת נְקִיָּה פְּרוּשׁוֹ דְּהֵיִינוּ כְּנַפְי מִצְוָה בְּטִלִית נָאָה וּבְצִיצִית נָאָה, וְעוֹד שְׂתִהֵי הַמִּצְוָה שְׂתִקִּים נְקִיָּה וּבְרָה לְשֵׁם יְחִוֵּד קְדֻשָּׁא בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ, וְלֹא יִתְעַרֵּב בָּהּ מִחֻשְׁבָּה רָעָה כְּלָל, וְכֵן מַה שְׂפָתוֹב כִּבֵּד אֶת ה' מְהֻנָּה פְּרוּשׁוֹ דָּא תּוֹרָה וּמִצְוֹת זֶה נְאָמֵר עַל לְמוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת הָדָא הוּא דְכְתִיב אַרְבֵּי יָמִים בִּימִינָה, בְּשִׂמְלֵהּ עֶשֶׂר וְכָבוֹד, פְּרוּשׁ בְּשִׂמְלֵהּ שֶׁל הַתּוֹרָה יֵשׁ עֶשֶׂר וְכָבוֹד, וּמְפָרֵשׁ דְּעֵנִי לָאו אִיהוּ בַר נֶשׁ אֱלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת שְׂלֵא נִקְרָא הָאָדָם עֵנִי אֱלָא כִּשְׂהוּא עֵנִי מִן הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, אֲשֶׁתְּמוּדַע דְּכַתֵּר דְּאוּקְמוּהָ מְאֲרֵי מִתְּנִיתִין נוֹדַע אַחַר שְׂהַעֲמִירוֹ בְּעֵלֵי מִשְׁנָה (נְמַסְכַּת סְנֵהֲדִין דְּ כַד עֲמוּד א), כִּי אִין עֵנִי אֱלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת וּמְכַלֵּל לָאו אִתָּהּ שׁוֹמֵעַ הֵן, כְּלוּמֵר דְּעוֹתְרָא דְּבַר נֶשׁ אוֹרֵייתָא וּמִצְוֹת שְׂעֲשֹׂרוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא תּוֹרָה וּמִצְוֹת.

לא לעסוק בתורה כדי להתגדל בה

ובגין דא כפד את יהו"ה מהונף, ולא תשתדל באורייתא כדי להתגדל בה, כמה דאוקמוה חב"ייתא ואל תעשם עטרה להתגדל בהם, ולא תאמר אקרא בעבור שיקראוני רבי, אלא (מ"ט ד' ד) גדלו ליהו"ה אתי.

כפד את יהו"ה מהונף, כבן דאיהו חייב ביקרא דאבוי ואמיה, בגין דאיהו משותף מתרין [וכו'] דמנהון נוצר בר נש

מתוק מדבש

מאמר "לא לעסוק בתורה כדי להתגדל בה" יתבאר בו ענין היסוד והטעם שבמצות כיבוד אב ואם, הכולל דבר הכיבוד לאביו ואמו הרוחניים שהם הקב"ה ושכינתו, והיינו מפני ששלשה שותפין הם באדם הקב"ה ואביו ואמו כמאמר רז"ל
(מקור המאמר צהר פרשת יתרו דף נ"ג ע"א גרע"מ וצנזאוריטו כרך ו עמ' שס"ט)

ואמר כי ובגין דא ובשביל זה כתוב כפד את ה' מהונף שתכבדו מעשרך, דהיינו ולא תשתדל באורייתא כדי להתגדל בה שלא תעסק בתורה שהיא עשרך כדי להתגדל בה אלא לשם ה', כמה דאוקמוה חב"ייתא כמו שהעמידוהו החברים במסכת אבות (פרק ד' משנה ט), ואל תעשם את התורה ואת המצות עטרה להתגדל בהם, ולא תאמר אקרא בעבור שיקראוני רבי, אלא כמו שאמר דוד המלך לבני ישראל גדלו ליהו"ה אתי גדלו לה' כמוני, שיהיה

העסק שלכם בתורה ומצות לשם שמים בלי שום פניה כלל.

ומה שכתוב כפד את ה' מהונף פרושו כבן דאיהו חייב ביקרא דאבוי ואמיה כבן שהוא חייב בכבוד אביו ואמו כן תכבד את הקדוש ברוך הוא, כי שלשה שתפים באדם, ומפרש פי הטעם שהבן צריך לכבד את אביו ואת אמו בגין דאיהו משותף מתרין לפי שהוא משתף משניהם [וכו'] דמנהון נוצר בר נש שמהם נוצר האדם [וכו'], ועוד כי ורביאוי ליה

[ויכו'], ורביאוי ליה באורייתא ועובדין טבין, דבר נש חייב ללמד בנו תורה, דכתיב (דברים 1) ושננתם לבניך.

למוד תורה של הבן גורם למנוחת נפש האב במרום ואם נשאר לו בן בעולם, אם יחזיק בו אחד, וילמדנו תורה, יעשה שלום לי, וכיום רעה ימלטהו יהו"ה.

ותא חזי, גברא חד אזיל לבי טורי קרדונגיא, הוא ותרין חפמיין

מתוק מדבש

באורייתא ועובדין טבין הם גדלו ונזכו אותו בתורה ובמעשים טובים, דבר נש חייב ללמד בנו תורה כי האדם חייב ללמד את בנו תורה דכתיב ושננתם לבניך עד שיהיו דברי תורה משננים בפיו, ומשעמים אלו צריך האדם לכבד אביו ואמו, ומתם ילמד קל וחסר לכבד את ה' יתברך שנותן בו נשמה ורוח חיים.

מאמר "למוד תורה של הבן גורם למנוחת נפש האב במרום בו מובא המעשה הידועה מסבלו של איש אחד בעונשים המורים בעולם האמת, במדה כנגדה מדה על מעשיו הרעים בעולם הזה, ואיש אחר ששמע זאת בירר אצלו אם השאיר בן בעולם.

(מקור המאמר זוהר חדש פרשת אחרי דף ס ע"א-ע"ב, ונציאוריו כרך 3 עמ' חמ-מ)

ואם נשאר לו בן בעולם אפלו הוא לא למד עמו תורה, אם יחזיק בו אדם אחד, וילמדנו תורה, יעשה שלום לי רצונו לומר שתנוח נפש אותו האדם בשלום, ובנכות זה וכיום רעה ימלטהו יהו"ה.

וזה שאמר ותא חזי ובא וראה, גברא חד אזיל לבי טורי קרדונגיא, הוא ותרין חפמיין עמיה אדם אחד הלך בין הרי אררט, הוא ועוד שני מעשה המוכא להלן, מעמק בהרבה ספרי

עמיה, וְחָמָא גּוּמִין בְּקִיעִין, דְּאִשָּׁא וּתְנַנָּא נְפִיק מִן גּוּמִין, וְשָׁמַע גְּבַרְא חַד דְּאָמַר וּוי ווי, אָמַר, וּדְאִי אֶתֶר חַד מִן דּוּכְתִי דְּגִיהֶנָּם הֶכָא. אֲדַמְוּף וְחִזָּא בְּחַלְמִיה לְאִינֶשׁ חַד, וְהָדָא גְּדִישָׁא מִן קוּצִין עַל כְּתָפוּי, וְתֵרִין מְמוּזִין מִן גִּיהֶנָּם עֲאֲלִין נּוֹרָא תְּחוּת גְּדִישָׁא דְּמִן קוּצִין, וְאִיתְּוֹקֵד, וְהָוָה צְעִיק, וְהוּוּ אָמְרִין לִיה תְּרִין מְלֶאכִין קְדִישִׁין, שְׁלִיחִין מִן הַשּׁוֹפֵט דְּלַעְלָא דְּדִין לִיה, אֶתְּ שְׁבַקְתָּ לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וּלְמֶלְאכִין דִּילִיה, דְּהוּוּ נְטֹרִין לָף בְּעֶלְמָא

מתוק מדבש

אֲנָשִׁים חֲכָמִים עִמוֹ, וְחָמָא גּוּמִין בְּקִיעִין וְרָאָה חֲפִירוֹת וּבְקַעִים בְּאַרְצֵי, דְּאִשָּׁא וּתְנַנָּא נְפִיק מִן גּוּמִין שְׁאֵשׁ וְעֵשֶׂן יָצָא מִן חֲפִירוֹת, וְשָׁמַע גְּבַרְא חַד דְּאָמַר וּוי ווי וְשָׁמַע שְׁאָדָם אַחַד צְעַק וְאָמַר אוֹי אוֹי, אָמַר אוֹתוֹ הָאָדָם, וּדְאִי אֶתֶר חַד מִן דּוּכְתִי דְּגִיהֶנָּם הֶכָא וּדְאִי פָאן הוּא מְקוּם אַחַד מִמְקוּמוֹת שֶׁל הַגִּיהֶנָּם. אֲדַמְוּף יִשְׁן שֶׁם אוֹתוֹ הָאָדָם (נִרְאָה כִּי מִן הַשְּׂמַיִם הִפִּילוּ עָלָיו שְׁנֵה כְּדִי שִׁחְתָּן לְאוֹתָהּ הַנְּשֻׁמָּה, וְאוֹלֵי הָיָה לָהֶם אֵיזָה קֶשֶׁר בֵּין נִשְׁמָתָם), וְחִזָּא בְּחַלְמִיה לְאִינֶשׁ חַד וְרָאָה בְּחִלּוּמוֹ לְאִישׁ אַחַד, וְהָדָא גְּדִישָׁא מִן קוּצִין עַל כְּתָפוּי וְגַדִּישׁ שֶׁל קוּצִים יֵשׁ עַל כְּתָפוּי, וְתֵרִין

מְמוּזִין מִן גִּיהֶנָּם עֲאֲלִין נּוֹרָא תְּחוּת גְּדִישָׁא דְּמִן קוּצִין, וְאִיתְּוֹקֵד וּשְׁנֵי מְנַיִם שֶׁל הַגִּיהֶנָּם מְכַנִּיסִים אֵשׁ תַּחַת הַגְּדִישׁ שֶׁל הַקּוּצִים שְׁעָלָיו, וְהוּא נִשְׂרָף, וְהָוָה צְעִיק וְהָיָה צוֹעֵק מִחַמַּת צְעָרוֹ, וְהוּוּ אָמְרִין לִיה תְּרִין מְלֶאכִין קְדִישִׁין וּשְׁנֵי מְלֶאכִים קְדוּשִׁים הָיוּ אוֹמְרִים לוֹ, שְׁהֵם הָיוּ שְׁלִיחִין מִן הַשּׁוֹפֵט דְּלַעְלָא דְּדִין לִיה שְׁלִיחִים מִן הַשּׁוֹפֵט הַעֲלִיּוֹן שְׂדֵן אוֹתוֹ, לְהוֹדִיעוֹ שֶׁנֶּשׂ זֶה הִגִּיעוּ מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, כִּי אֶת שְׁבַקְתָּ לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וּלְמֶלְאכִין דִּילִיה אֶתְּ עֹנְבָתָ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא וְאֶת הַמְּלֶאכִים שְׁלוֹ, דְּהוּוּ נְטֹרִין לָף בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְּאֶתְּי שְׁהָיוּ שׁוֹמְרִים אוֹתָךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְאֶתְּ עֲבַדְתָּ

דין ובעלמא דאתי, ואת עבדת רעווא דקוצין דאינון רשעים, דאינון מסטרא דסמאל ונחש, הקוצין ישרפו אותך.

אמר ליה ההוא יודאי ליהוה חייבא דגיהנם, מאן אנת, אמר יודאי חייבא אנת, וממונין דגיהנם לא מדפרין לי שמי, ותלת זמנין דיינין לי ביומא, ותרין בליליא.

אמר ליה, שמא דדוכתך ידעית, אמר ליה, גלילא עילאה, אמר ליה, ושבתך בר בעלמא, אמר ונוקא שבקנא, ואנת קצבא הוינא, ומן בישין (דף ס ע"ב) סגיאין דעבידנא בקדמיתא, הווי דיינין לי מפי, ומרגלי, ומידי, ומלאך שהוא ממונה על הקברות, אמר

מתוק מדבש

מודע למיטא, ותלת זמנין דיינין לי ביומא, ותרין בליליא ושלש פעמים דנים לי ביום, ושתי פעמים בלילה.

אמר ליה שאל אותו האדם ממנו, שמא דדוכתך ידעית האם אתה יודע שם מקומך, אמר ליה לאותו אדם, גלילא עילאה אני מגליל העליון, אמר ליה שאל לו עוד ושבתך בר בעלמא האם השארת בן בעולם, אמר השיב הנדון, ונוקא שבקנא השארתי תינוק בעולם, ואנת קצבא הוינא ואני קצב הייתי, ומן בישין (דף ס ע"ב) סגיאין דעבידנא בקדמיתא ובשביל רעות רבות שעשיתי מקדם, הווי דיינין לי מפי ומרגלי ומידי היו דנים אותי מפי ומרגלי

רעווא דקוצין דאינון רשעים ואתה עשית את הרצון של הקוצים שהם הרשעים, דאינון מסטרא דסמאל ונחש שהם מצד הס"מ ונחש שהיא בת זוגו, הקוצין ישרפו אותך לכן הקוצים ישרפו אותך.

אמר ליה ההוא יודאי אמר לו אותו היהודי בחלומו, ליהוה חייבא דגיהנם לאותו הרשע שהיה נדון בענש הגיהנם, מאן אנת מי אתה, אמר יודאי חייבא אנת השיב אני יהודי רשע, וממונין דגיהנם לא מדפרין לי שמי והממונים של הגיהנם אינם מזכירים לי את שמי, פי הרשעים בגיהנם שוכחים את שמם (פמנאך גמסקט ספוט הקזר פרק כ, ולקמן זוהר רומ על הפסוק ולגעמי

לי בשעתא דדיינין לי, אוי למי שנשבע לקיים את התורה, ונשבע על שקר, ווי לקרקפתא דלא מנחא תפלין מעולם, ואוי לידים ששמשו בהבלי העולם, ואוי לרגלים שהיו הולכים בהבלי העולם.

נשמת האדם עם המלאך הממונה עליה מעידים על מעשיו בשעתא שהיו מלקין אותי מכות מרדות, אמרתי כל מה שעשיתי, ובאה נשמתי, והמלאך שהיה ממונה על נשמתי, וכתבו כתב אחד מפל מה שעשיתי, ונשמתי עשתה עדות עם המלאך, ואמרו (דברים פ' ו) על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת,

מתוק מדבש

ומידי, רצונו לומר בשביל מה שחטאתי כפי וברגלי ובדי, ומלאך שהוא ממונה על הקברות אמר לי בשעתא דדיינין לי ומלאך דומה הממונה על הקברות היה אומר לי בשעה שדנו אותי, אוי למי שנשבע לקיים את התורה, ונשבע על שקר, ווי לקרקפתא דלא מנחא תפלין מעולם או לראש שלא הניח תפלין מעולם, ואוי לידים ששמשו בהבלי העולם, ואוי לרגלים שהיו הולכים בהבלי העולם.

מאמר "נשמת האדם עם המלאך הממונה עליה מעידים על מעשיו" מופיע בו המשך המעשה שנשמת האדם שסבל העונשים ספרה להאיש על כל מהלך הענינים עמו בבית דין של מעלה.

(מקור המאמר זוהר חדש פרשת אחרי דף ס ע"ג, ונציאורינו כרך 3 עמ' טכ-טכא)

בשעתא שהיו מלקין אותי מכות מרדות דהיינו מכות קשות ואכזריות, אמרתי התודתי על כל החטאים מה שעשיתי כל ימי חיי, ובאה נשמתי, והמלאך שהיה ממונה על נשמתי, וכתבו כתב אחד שהיה כתוב בו מפל מה שעשיתי בימי חיי, ונשמתי עשתה עדות עם המלאך, ואמרו בבית דין של מעלה, כתוב על פי שנים

ועל דא, (מכילתא דר' יוחנן ב' פ"ג) משוככת חיקך שמור פתחי פיך, ומאן איהי, דא נשמתא, דהיא מעידה על בר נש בשעת מיתתו.

איתער משינתיה ההוא גברא, אזיל לגלילא עילאה, ואמר לגברא חד, חזיתא לינוקא דאיהו בן קצבא, דמית בזמן פלוני, אמר ליה, ינוקא דא דאת שאל עליה, איהו אזיל בבי מטבחיא, ואיהו רשע פאבוהי, כך וכך יהא ליה ולאבוה ולמיניקתא דיניקא ליה, אזיל למדרשא חד, שמע לינוקא דהיה אמר, (משלי ג' ד) אם תבקשנה כפסך וגו'.

מתוק מדבש

דאת שאל עליה איהו אזיל בבי מטבחיא תינוק זה שאתה שואל עליו הוא הולך בבית המטבחים, ואיהו רשע פאבוהי והוא רשע כמו אביו, כך וכך יהא ליה ולאבוה ולמיניקתא דיניקא ליה כך וכך עגש יהיה לו ולאביו ולמנתו שהניקה אותו, אזיל למדרשא חד הלך אותו האדם לבית מדרש אחד, ורצה לבחון הענין בתינוק, כעין שמוכא במסכת תגיגה (דף טו עמוד ב) ששאלו לתינוק פסוק לי פסוקה, וכך היה כי שמע לינוקא דהיה אמר שמע לתינוק שהיה אומר אם תבקשנה כפסך וכמטמונים תחפשנה, אז תבין יראת ה' ודעת אלהים תמצא, והבין מזה שצריך להשתדל עם בן המת ללמדו תורה, כדי לתקן את נשמת אביו.

עדים או שלשה עדים יומת המת והיינו הנשמה עם המלאך הממנה עליה, ועל דא ועל זה נאמר משוככת חיקך שמור פתחי פיך, ומאן איהי ומי היא השוככת בחיק האדם, ואומר דא נשמתא, דהיא מעידה על בר נש בשעת מיתתו זו היא הנשמה, שהיא מעידה על האדם בשעת מיתתו יחד עם המלאך.

איתער משינתיה ההוא גברא הקיץ משנתו האדם ההוא, אזיל לגלילא עילאה והלך לגליל העליון, ואמר לגברא חד ושאל מאדם אחד, חזיתא לינוקא דאיהו בן קצבא דמית בזמן פלוני האם ראית לתינוק שהוא בן קצב שמת בזמן פלוני, אמר ליה השיב לו אותו האדם, ינוקא דא

היהודי הציל את בן המת משממון רוחני
ולמדו תורה

אזל לבי מטבחיא, וחקא לינוקא דהנה משחק עם הנערים בבי
מטבחיא, אמר ליה, ברי, זיל עמי, ואזל עמיה, ואלביש
יתיה, ויהב ליה לרב חד דהנה אוליף ליה אורייתא, עד דרבא
רבא וקרא, ועבד ליה דיימר הפטרה בבית הפנסת, ועבד ליה
דיתפלל, עד דקרא ושנה ואתחכם יותר, עד דקרו ליה רבי.

מתוך מדבש

מאמר "היהודי הציל את בן המת משממון רוחני ולמדו תורה"
בו יסופר המשיך הענין שאותו האדם חיפש אחר בן המת ומצאו והצליח
להכניסו לרב אחד שלימדו תורה, וכמו כן לימדו להפטיר ההפטרה בבית
הכנסת ולהתפלל בפני הציבור, ועשה חיל בלימודו עד שנתחכם ביותר
וקראו לו רבי.

(מקור המאמר צוהר מדע פרשת אחרי דף ס ע"ג, ונציאוני כרך 3 עמ' סכז)

אזל לבי מטבחיא הלף אותו האדם
לבית המטבחים, וחקא לינוקא
דהנה משחק עם הנערים בבי
מטבחיא וראה את התינוק של המת
שקה משחק עם הילדים בבית
המטבחים, אמר ליה להתינוק, ברי
זיל עמי בני, בא עמי, ואזל עמיה
ואלביש יתיה והלף עמו והלביש
אותו, ויהב ליה לרב חד דהנה
אוליף ליה אורייתא ומסר אותו לרב

אחד שהיה מלמד לו תורה, עד דרבא
רבא וקרא עד שגדל הילד וקרא
בתורה, ועבד ליה דיימר ולמדו
ועשה אותו שיאמר הפטרה בבית
הפנסת, ועבד ליה דיתפלל ולמדו
ועשה אותו שיתפלל בצבור, עד דקרא
ושנה ואתחכם יותר עד שלמד תורה
ושנה משניות ונתחכם ביותר, עד דקרו
ליה רבי עד שקראו אותו בתאר רבי
פלוגי.

ההפטרָה והקדיש הצילוי את נשמת המת

ההוא בר נש מית דהוא אבוהי דינוקא, דהווי דיינין ליה, אתא
 בחלמא לחכם דא, ואמר ליה, רבי, כמה דנחמת לי,
 ינחם לך קדשא בריך הוא, בשעתא דאמר בני ההפטרָה בקהל,
 אפקעי לי מן דינא, בשעתא דעבר לתפלה ואמר קדיש, קרעו
 לי גזר דין מפל וכל, ובשעתא דאתחכם, יתבו לי חולקא בגנתא
 דעדן, ודא הוא חלק, דאמרי חלק לעולם הבא, חלק שיש לכל
 צדיק וצדיק בפני עצמו, ועאלו לי עם הצדיקים בישיבה דילהון.

מתוק מדבש

מאמר "ההפטרָה והקדיש הצילוי את נשמת המת" כאן מוכח
 ההמשך שאכן הדבר הגדול הזה פעל את פעולתו להצלת נשמת האב
 מעונשיו החמורים, עד שבא בחלום להחכם ואמר לו רבי כמו שנחמת
 אותי כך ינחם לך הקדוש ב"ה, ופירט לפניו את כל ההדרגות בהצלת
 נפשו, עד שהכניסוהו עם הצדיקים בישיבה של מעלה.

(מקור המאמר צוהר מדע פרשת אחרי דף ס ע"ג, ונציאוניו כרך ג עמ' סכג)

וממשיך ואמר כי ההוא בר נש מית דהוא אבוהי דינוקא דהווי
 דיינין ליה אותו אדם המת שהוא אביו
 של המינוק, שהיו דנים אותו בענשי
 הגיהנם, אתא בחלמא לחכם דא בא
 בחלום לחכם הזה, ואמר ליה, רבי,
 כמה דנחמת לי, ואמר לו, רבי, כמו
 שנחמת אותי, כך ינחם לך קדשא
 בריך הוא, כי בשעתא דאמר בני
 ההפטרָה בקהל, אפקעי לי מן
 דינא הוציאו אותי מן דין הגיהנם,
 בשעתא דעבר לתפלה, ואמר
 קדיש, קרעו לי גזר דין מפל וכל,
 ובשעתא דאתחכם, יתבו לי
 חולקא בגנתא דעדן ובשעה שנתחכם
 נתנו לי חלק בגן עדן, ודא הוא חלק
 דאמרי חלק לעולם הבא וזה הוא
 החלק, שאמרו (במסכת סנהדרין דף 5 עמוד
 6) כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא,
 דהיינו חלק שיש לכל צדיק וצדיק
 בפני עצמו (במונחא במסכת חגיגה דף טו
 עמוד 6), ועאלו לי עם הצדיקים
 בישיבה דילהון והכניסו אותי להיות
 עם הצדיקים בישיבה שלהם.

כל שהתעלה הבן בחכמה הוטב יותר לאביו בגן עדן ובשעתא דאתחכם יותר, וקרו ליה רבי, אעטרו לי בכתרא דצדיקייא מתעטרין ביה, ויהבו לי אכילה ושתייה, מההיא תענוג שנהנין מזיו השכינה, ודא הוא דאמרי, צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה, וכל גברא דנהנה מזיו השכינה, כאלו אכל ושתה, ובשבילך רבי זכינא לכל האי יקר, זכאה חולקך, שבשכיל דא אית לך חולקא עילאה יתיר, בעלמא דין ובעלמא דאתי, וזכאה איהו מאן דזכי דישבוק ברא בעלמא.

מתוק מדבש

מאמר "כל שהתעלה הבן בחכמה הוטב יותר לאביו בגן עדן" בן מובא סיום המעשה הנורא, שזכה המת ונשמתו נתעלתה יותר ויותר בהדרגות מופלגות והכל בזכות התעלות הבן בתורה ובחכמה ובמעשים טובים בעולם הזה.

(מקור המאמר זוהר חדש פרשת אחרי דף ט ע"ג, ונציאוריו כרך 3 עמ' סג)

ובשעתא דאתחכם יותר וקרו ליה רבי ובשעה שנתחכם יותר וקראו אותו בתאר רבי, אעטרו לי בכתרא דצדיקייא מתעטרין ביה הכתירו אותי בכתר אשר צדיקים מתעטרים בו (מנצח זוהר פרשת שלם לך דף קע"א סוף עמוד א), ויהבו לי אכילה ושתייה, מההיא תענוג שנהנין מזיו השכינה ונהנו לי אכילה ושתייה מאתו המאכל והמשקה שנהנינים ומתענוגים בו הצדיקים מזיו השכינה, ודא הוא דאמרי וזהו שאמרו חכמים (מפסקת גרסות דף י"ו סוף עמוד א), צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה, וכל גברא דנהנה מזיו השכינה, כאלו אכל ושתה, ובשבילך רבי זכינא לכל האי יקר, זכאה חולקך שבשכיל דא אית לך חולקא עילאה יתיר, בעלמא דין ובעלמא דאתי אשרי חלקך פי בשכיל זה יש לך חלק עליון יותר בעולם הזה ובעולם הבא, וזכאה איהו מאן דזכי דישבוק ברא בעלמא ואשרי חלקו מי שזכה להשאיר בן בעולם.

הזמן גרמא

לקראת הילולת בעל
ה'מתוק מדבש' זי"ע

מצטרפים לעשרות האלפים
המתענגים ומתעלים

בלימוד והבנת

הזוהר הקדוש

עם הפירוש הנפלא

מתוק מדבש

שנתקבל בכל תפוצות ישראל

שערי הזוהר פתוחים
זה הזמן לגלות את מתיקות האור!

ימים אחרונים! אל תפספס!

חייג עכשיו:

1800.350.330

תנאים מיוחדים לימי ההילולא ד' - י"ד שבט

